

Aşlamacı, İ. (2023). 21. Yüzyıl Becerileri ve Din Eğitimi Eleştirel Bir Yaklaşım. İstanbul: DEM Yayıncılık, 1. Baskı, 288 s.

Nursena DEMİRKOL^a

Makale Bilgisi

Makale Türü: Kitap Değerlendirmesi

Geliş Tarihi: 15.01.2025

Kabul Tarihi: 07.04.2025

Yayın Tarihi: 30.06.2025

Atıf

Demirkol, N. (2025). Aşlamacı, İ. (2023). 21. Yüzyıl Becerileri ve Din Eğitimi Eleştirel Bir Yaklaşım. İstanbul: DEM Yayıncılık, 1. Baskı, 288 s. *Türkiye Din Eğitimi Araştırmaları Dergisi*, 19, 255-260.
<https://doi.org/10.53112/tudear.1621080>

Etik Beyan

Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde etik ilkelere uyulmuştur.

Değerlendirme

Çift taraflı kör hakemlik.

Benzerlik

Yapıldı. intihal.net

Çıkar Çatışması

Çıkar çatışması beyan edilmemiştir.

Finansman

Bu çalışmayı desteklemek için dış fon kullanılmamıştır.

Lisans

CC BY-NC 4.0

Öz

Bu kitap, 21. yüzyılın hızla değişen toplumsal, kültürel ve teknolojik dinamiklerinin eğitim üzerindeki etkilerini ele alarak, din eğitiminin bu bağlamda yeniden nasıl şekillendirilebileceğini tartışmaktadır. Eleştirel bir yaklaşımla kaleme alınan eser, özellikle eleştirel düşünme, problem çözme, iletişim, iş birliği ve dijital okuryazarlık gibi çağdaş becerilerin din eğitimiyle nasıl bütünleştirilebileceğine odaklanmaktadır. Kitap, geleneksel din eğitimi modellerinin sınırlılıklarını analiz ederken, öğrenme ortamlarının bireysel ve toplumsal değerlerle uyumlu şekilde yeniden yapılandırılmasına yönelik somut öneriler sunmaktadır. Din eğitiminde eleştirel pedagojinin önemine vurgu yapan eser, öğrencilerin sorgulama, anlamlandırma ve değer inşası süreçlerine aktif katılımını destekleyen yöntem ve tekniklere ışık tutmaktadır. Alan uzmanlarına, öğretmenlere ve araştırmacılara rehber niteliğindeki bu çalışma, din eğitiminin yenilikçi bir perspektifle ele alınması gerektiğini savunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, Din eğitimi, 21. yüzyıl becerileri, Kitap incelemesi.

^a Doktora Öğrencisi, Dicle Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı, e-mail: nursenayokus@gmail.com ORCID: 0000-0001-5392-8644

Aşlamacı, İ. (2023). 21st Century Skills and Religious Education A Critical Approach, Istanbul: DEM Publishing, 1st Edition, 288 p.

Article information

Article Types: Book Review

Received: 15.01.2025

Accepted: 07.04.2025

Published: 30.06.2025

Citation

Demirkol, N. (2025). Aşlamacı, İ. (2023). 21st Century Skills and Religious Education A Critical Approach. Istanbul: DEM Publishing, 1st Edition, 288 p. *Turkish Journal of Religious Education Studies*, 19, 255-260.
<https://doi.org/10.53112/tudear.1621080>

Ethical Statement

Ethical principles were followed during the preparation of this study.

Review

Double-blind.

Plagiarism

Yes. intihal.net

Conflicts of Interest

The author(s) has no conflict of interest to declare.

Grant Support

The author(s) acknowledge that they received no external funding to support this research.

License

CC BY-NC 4.0

Abstract

The book examines the impact of the rapidly changing social, cultural, and technological dynamics of the 21st century on education, discussing how religious education can be reshaped in this context. Written from a critical perspective, the work focuses on how contemporary skills such as critical thinking, problem-solving, communication, collaboration, and digital literacy can be integrated into religious education. Additionally, while analyzing the limitations of traditional religious education models, it offers suggestions for restructuring learning environments in alignment with individual and societal values. Highlighting the importance of critical pedagogy in religious education, the book sheds light on methods and techniques that support students' active participation in processes of questioning, meaning-making, and value construction. Serving as a guide for field experts, teachers, and researchers, this work emphasizes the necessity of addressing religious education with an innovative perspective.

Keywords: Between Education, Religious education, 21st century skills, Book review.

21. yüzyıl becerileri günümüzde eğitim, ekonomi, teknoloji, sosyal yaşam gibi alanlarda sıklıkla karşılaşılan bir kavramdır. Eğitim sisteminde sık sık gündeme gelmesinin sebebi, hızlı teknolojik gelişmeler, küreselleşme ve değişen iş gücü ihtiyaçlarının eğitim sisteminden daha esnek, yaratıcı ve eleştirel düşünme yeteneği gelişmiş öğrenciler yetiştirmesini beklemek olarak ifade edilmektedir. Bu beceriler bireylere hem akademik bilgi sunmakta hem de problem çözme, iş birliği, dijital okuryazarlık ve yaratıcılık gibi önemli beceriler kazandırarak, geleceğin dünyasında etkili bir yer edinmelerini sağlamayı amaçlamaktadır. Eğitimde bu becerilerin kazandırılmasıyla, öğrencilerin sadece iş gücüne katılmaları değil, aynı zamanda sosyal ve küresel sorunlara da çözüm üretebilmeleri amaçlanmaktadır. Alan yazın incelendiğinde 21. yy. becerilerini din eğitimi bağlamında eleştirel bir bakış açısıyla inceleyen bir esere rastlanmamaktadır. Değerler Eğitimi Merkezi (DEM) tarafından yayımlanan “21. Yüzyıl Becerileri ve Din Eğitimi Eleştirel Bir Yaklaşım” adlı eser İbrahim Aşlamacı tarafından kaleme alınmıştır. Eserde, 21. yüzyıl becerileri etrafında şekillenen eğitim paradigmasının eleştirel bir yaklaşımla değerlendirilmesi hedeflenmektedir. Bu perspektifle, becerilerin ortaya çıkış süreci, amaçları, aktörlerinin amaçları ve insan, bilgi ve eğitim tasavvurları sorgulanmakta, elde edilen veriler üzerinden bu becerilerin din eğitimi bağlamındaki imkân ve sınırlılıkları tartışılmaktadır.

Başlıklar ve içerik incelendiğinde, başlıkların içerikle uyumlu ve tutarlı bir şekilde hazırlandığı dikkat çekmektedir. Her başlık, altındaki konuya doğrudan atıfta bulunarak, konunun temelini ve sınırlarını net bir şekilde ortaya koymaktadır. Konular, birbiriyle mantıksal bir bağlantı içerisinde ele alınmış ve içerik, başlıkların vadettiği çerçeveyi tam anlamıyla karşılayacak şekilde geliştirilmiştir. Bu düzenleme, kitabın hem okuyucunun dikkatini toplamasını hem de içerik akışını kolaylıkla takip etmesini sağlamaktadır. Genellikle her başlık altında teorik bir çerçeve sunulduktan sonra uygulamaya yönelik eleştiriler ve analizler yapılmaktadır. Bu yönüyle kitabın, okuyucuya hem kavramsal hem de pratik düzeyde bir anlayış kazandırmayı hedeflediği söylenebilir. Ayrıca kitap, okur kitlesine yönelik olarak, din eğitimi, pedagojik bilimler ve sosyal bilimler alanlarındaki literatüre katkı sağlayacak şekilde incelemeler ve örneklemeler içermektedir. Eğitime dair güncel bir konunun anlaşılır bir üslupla ele alınması, yazarın aslında geniş bir okuyucu kitlesine hitap ettiğini göstermektedir.

Eserin, sade, akıcı ve anlaşılır bir dille kaleme alındığı, akademik bir tutarlılık ve metodolojik bir yaklaşımla giriş, kitabın omurgasını oluşturan on (10) başlık ve sonuç bölümleriyle sistematik olarak yapılandırıldığı ve teorik bir inceleme ile eleştirel bir analiz arasında dengeli bir yapı sunduğu görülmektedir. İlk etapta temel kavramlar ve teorik çerçeveler üzerine odaklanırken, ardından bu teorik temellerin modern dünyadaki pratik yansımaları ve eğitim sistemleriyle nasıl ilişkilendirilebileceği ele alınmaktadır.

Giriş bölümünde 21. yüzyıl becerileri odaklı eğitim anlayışının kavramsal ve tarihsel çerçevesi ifade edilerek bu anlayışı oluşturmada ve yeni dünya düzenine uygun insan yetiştirmede din eğitimin rolünün anlaşılması amaç olarak belirlenmiştir.

Giriş kısmından sonra yer alan “Eğitimin Amacı: Tarihsel Roller ve Hedefler” başlığında 21. yüzyıla gelinen süreçte dünya eğitim tarihindeki önemli dönüm noktaları ve eğitim alanında yaşanan değişimlerin felsefi temelleri, kronolojik bir sıralama ve analitik bir yaklaşımla ele alınmıştır. Bu bölümde, eğitimde meydana gelen dönüşümlerin tarihsel arka planı incelenmiş; her dönemin özgün koşulları, eğitime yön veren temel yaklaşımlar ve bu yaklaşımların dayandığı felsefi temeller açıklayıcı bir biçimde tartışılmıştır. Böylece, günümüz eğitim paradigmasının oluşumuna zemin hazırlayan tarihsel ve düşünsel süreçler bütüncül bir çerçevede sunulmuştur. Bir sonraki başlık kitapta “Yeni Yüzyılın Yeni İhtiyaçları: 21. Yüzyılda Değişime Yön Veren Unsurlar ve Eğitime Yansımaları” adıyla yer bulmuştur. Müellife göre 21. yüzyılda dönüşümün temel dinamiklerini küreselleşme, bilgi ve iletişim teknolojilerindeki hızlı ilerlemeler, postmodern paradigmanın etkileri, Endüstri 4.0 olarak adlandırılan yeni üretim süreçleri ile “süper akıllı toplum” ve “yaratıcı toplum” gibi kavramlarla tanımlanan toplumsal yapılar oluşturmaktadır. Bu unsurlar, eğitim alanında da önemli değişim ve dönüşümlere yol açmıştır. Bununla birlikte, söz konusu dinamiklerin ayrı başlıklar altında ele alınmasına rağmen aralarındaki karşılıklı etkileşimin var olduğu ve birbirini tamamlayan yapılar arz ettiğinin göz önünde bulundurulması gerektiği belirtilmiştir. “Eğitimde Yeni Bir Yön Arayışı: 21. Yüzyıl Becerileri” başlığı altında ise, çağdaş eğitim yaklaşımlarında öne çıkan 21. yüzyıl becerilerine odaklanmaktadır. Öncelikle bu becerilerin anlamı ve eğitimde nasıl kullanıldığı açıklanmış, ardından tarihsel süreçte ortaya çıkışı ve gelişimi ele alınmıştır. Bölümde dikkat çeken en önemli nokta, 21. yüzyıl becerilerini sistematik bir biçimde sınıflandırmaya çalışan çerçevelerin değerlendirilmesi ve eleştirilmesidir. Bu analiz, eğitim yaklaşımları ve uygulamalarının eleştirel bir perspektifle yeniden düşünülmesi gerektiğinin ifadesidir. Bir sonraki bölüm, “21. Yüzyıl Öğretiminin Temel Bileşenleri” başlığı altında, çağdaş eğitim anlayışını şekillendiren temel unsurları kapsamlı bir şekilde ele almaktadır. Burada, 21. yüzyıl öğrenenin ihtiyaçları, 21. yüzyıl öğretmenin sahip olması gereken pedagojik ve teknolojik yeterlilikler vurgulanmakta, bu özelliklerin öğretim süreçlerine etkisi analiz edilmektedir. Eğitim programlarının çağın gerekliliklerine uygun olarak nasıl yeniden yapılandırılması gerektiği de bu bağlamda değerlendirilmiştir. Ayrıca öğrenme deneyimlerinin çeşitliliği üzerinde durulmakta, özellikle dijitalleşmenin ve yenilikçi tasarımların eğitime katkıları eleştirel bir bakışla incelenmektedir. Bu değerlendirmelerden hareketle, kitabın eğitimde değişen paradigmaları anlamak ve tartışmak isteyen okuyuculara önemli bir çerçeve sunduğu söylenebilir.

Diğer bir başlık olan “21. yy becerilerinin Türk Eğitim Sistemine Yansıması” ile küresel ölçekte tartışılan 21. yüzyıl becerilerinin Türk eğitim sistemi üzerindeki etkileri konu edilmektedir. Yazar, bu becerilerin Türk eğitim sistemine dâhil edilme süreçlerini eğitim politikaları ve uygulamalar düzeyinde incelemektedir. Özellikle MEB tarafından yayınlanan eğitim programları ve strateji belgeleri üzerinden oluşturulan analizler, 21. yüzyıl becerilerinin eğitim hedefleri arasında yer alma çabalarını somutlaştırmaktadır. Ancak, bu becerilerin eğitim programlarına entegrasyonunda karşılaşılan yapısal sorunlar ve

uygulamadaki eksiklikler eleştirel bir şekilde ele alınmaktadır. Özellikle teorik düzeyde bu becerilere vurgu yapılmasına rağmen, pratikte mevcut program, öğretim yöntemleri ve değerlendirme araçlarının bu becerileri desteklemede yetersiz kaldığı belirtilmektedir. Aynı zamanda eğitim sistemindeki merkezîyetçilik, öğretmen yeterlilikleri ve teknolojik altyapı gibi unsurların da sürece olumsuz etkileri tartışılmaktadır. Bu başlık, Türk eğitim sisteminin küresel eğilimlere uyum sağlama çabalarını anlamak ve eleştirel bir perspektifle değerlendirmek isteyen okuyucular için önemli bir katkı sunmaktadır.

Bir sonraki başlık olan “21. Yüzyılda Dini Yeniden Düşünmek”, çağdaş dünyanın değişen dinamikleri karşısında dinî anlayış ve pratiğin nasıl yeniden ele alınması gerektiğine odaklanmaktadır. Yazar, küreselleşme, dijitalleşme ve bireyselleşme gibi süreçlerin dinî kimlikler ve toplumsal dinamikler üzerindeki etkilerini analiz etmektedir. Dinin, sadece geleneksel toplumsal rollerle değil, aynı zamanda bireylerin manevi arayışları ve kişisel anlam oluşturma süreçleriyle de ilişkili olduğu ifade edilmiş, geleneksel öğretim yöntemlerinin çağın gerekliliklerine yanıt vermekte yetersiz kalabileceğine dikkat çekilmiştir. Bu noktada yazar, eleştirel bir perspektifle, dini yeniden düşünmenin hem bireysel hem de toplumsal düzeyde daha kapsayıcı, esnek ve eleştirel bir anlayışı gerektirdiğini öne sürmektedir. Bu bölüm, dinin modern dünyadaki rolünü ve eğitimin bu süreçteki işlevini tartışmaya açarak, alan yazınına önemli bir katkı sunmaktadır.

Kitapta yer alan “21. Yüzyılda Din Neyi Vadedebilir?” başlığı, çağdaş dünyanın hızlı değişim dinamikleri karşısında dinin birey ve toplum düzeyinde sunabileceği rehberliği tartışmaktadır. Yazar, dinin bireylerin manevi ihtiyaçlarını karşılamadaki rolünü ele alırken, aynı zamanda sosyal uyum, etik değerlerin inşası ve küresel sorunlara çözüm üretme potansiyeline dikkat çekmektedir. Özellikle bireyselleşme ve dijitalleşmenin etkisiyle geleneksel dinî yapılar değişime uğrarken, dinin bu yeni bağlamda nasıl bir rol üstlenebileceği sorusu tartışılmaktadır. Yazar, dinin yalnızca bir geçmiş mirası olarak değil, aynı zamanda geleceğe dair bir vizyon sunabilen dinamik bir olgu olduğuna vurgu yapmaktadır. Bununla birlikte, dinin bu vaadini yerine getirebilmesi için çoğulcu, eleştirel ve kapsayıcı bir anlayış geliştirilmesi gerektiği belirtilmektedir. Bu başlık, dinin çağdaş dünyanın sorunları ve ihtiyaçları bağlamında anlamını ve işlevini yeniden değerlendirmek isteyenler için önemli bir tartışma alanı sunmaktadır.

Son başlıkta ise beceri temelli din öğretiminin imkân ve sınırlılıklarına değinilmiş, din eğitiminde beceri temelli bazı örnek modeller sunulmuştur.

21. yüzyıl becerilerinin eğitim bağlamında, öğretim yöntemleri ve öğrenme ortamları gibi modern eğitim anlayışının temel bileşenleri ile dinî değerlerin nasıl uyum sağlayabileceği konusunu tartışmaya açmaktadır. Kitap, bir yandan dinin güncel pedagojik hedeflerle uyumlu şekilde yeniden düşünülmesi gerektiğini savunurken, diğer yandan eğitim sistemlerinin dinî ve ahlaki değerlerin aktarımında daha etkili ve kapsayıcı yaklaşımlar geliştirmesi gerektiğini öne sürmektedir. Bu bağlam, hem din eğitimi hem de çağdaş

toplumların değer ve anlam arayışları üzerine yapılacak çalışmalara teorik ve eleştirel bir zemin sunmaktadır.

Sonuç olarak bu eser, çoğunlukla yeni bir alan açma çabası içerisinde olmakla birlikte, bazı açılardan mevcut görüşlerin yeniden ifade edildiği veya yeniden yapılandırıldığı göze çarpmaktadır. Din, eğitim ve 21. yüzyıl becerileri bağlamında var olan alan yazına yeni katkılar sunmayı amaçlayan kitap, özellikle bu beceriler üzerinden değerlendirilen bilgi ve eğitim anlayışını sorgulamakta, bu becerilerin teknik ve pratik kazanımları olsa da eğitim sisteminin bütününe entegre edilmesi yerine ancak bu sistemin bir bileşeni olabileceğini ifade etmesi açısından özgün bir yaklaşım sunmaktadır. Ayrıca din eğitiminin güncel eğitim yaklaşımlarıyla nasıl bütünleştirilebileceği hususunda yapılan tartışmalar, hâlihazırdaki yaklaşımların yeniden değerlendirilmesine imkân tanımaktadır. Böylelikle eğitim alanında önceki bakış açılarına farklı perspektiflerden bakılarak yeni bir alan açılmış olmakta ve hem sosyokültürel hem de pedagojik anlamda dinin rolü üzerine yeniden düşünmeye yönelik önemli bir katkı sunulmaktadır.